

BERLINI GYORS – A HÉT FŐ HÍREI HÉTFŐN

2023. október 9.

1. A Bajor és Hessen tartományi parlamenti választások eredményei

2023. október 8-án a német lakosság majdnem negyedét tömörítő Hessen és Bajorország mondott véleményt az országos és tartományi politikáról. A februárban és májusban lebonyolított kis városállami, a berlini és brémai szavazástól eltekintve az októberi voksolás volt az egyetlen nagyobb jelentőségű választás, ahol terítékre kerültek mind tartományi, mind országos témák. A vasárnapi megmérettetés fontos fokmérője volt az Olaf Scholz (SPD) vezette kormány népszerűségének a ciklus közepén, de a német jobboldal helyzetkeresése tekintetében is üzeneteket hordott magában. Ugyanis a két tartományban más-más együttműködési modellt alkalmaznak az Uniópártok: A 6,4 milliós Hessenben a Zöldekkel kormányoznak, a 13,4 milliós Bajorországban pedig a Szabad Választók (Freie Wähler – FW) nevezetű polgári-jobbközép párttal.

A hétfő hajnalban közzétett hivatalos végeredmény szerint Bajorországban így alakul: CSU 37,0% (2018-ban 37,2), FW 15,8% (11,6), AfD 14,6% (10,2), Zöldek 14,4% (17,6), SPD 8,4% (9,7), az FDP és a Balpárt pedig nem jutottak be a müncheni törvényhozásba. Mandátumokban kifejezve ez azt jelenti, hogy a jelenlegi CSU-FW koalíció magabiztosan folytathatja munkáját, a müncheni parlament, a Maximilianeum helyei az alábbiak szerint oszlanak el: CSU 85, FW 37, AfD 32, Zöldek 32, SPD 17.

Hessenben a CDU 34,6%-ot (2018 ez 27,0 volt) kapott, az AfD helyezése a második helyen: 18,4% (13,1). Az SPD 15,1%-on zárt (19,8), a Zöldek 14,8%-ot értek el (19,8), az FDP pont 5%-ot kapott (7,5), s a Balpárt kiesett a wiesbadeni törvényhozásból. A parlamenti helyekben kifejezve: CDU 52, AfD 28, SPD 23, Zöldek 22, FDP 8, Wiesbadenben is marad minden a régiben, bár elvileg egy CDU-SPD alkotta Nagykoalíció se kizárt, de nagyon nem valószínű.

A neves német politológus Werner Patzelt a választás estéjén Budapesten így foglalta össze az eseményeket: „A szövetségi kormány a CDU által korábban folytatott politikáért kapott egy pofont – de ezt a CDU jómagá észre se veszi.” Magyarán a Scholz-féle koalíció által megvalósított politika számos eleme a merkel kormányzás egyenes folytatása, de (még) balosabb elemekkel tarkítva. Ebben a németek viszont már nem értenek egyet és nemtetszésüket hangosan ki is mondták a vasárnapi megmérettetésen. Ennek számos tetten érhető tanúbizonysága van, mint pl. az SPD mélyrepülése, mindkét tartományban az eddigi legrosszabb eredményét érte el, kiváltképp abban a Hessenben is, ahol sokáig kormányoztak -s ami fellegvárunk is volt. De beszédes az egyébként még viszonylag stabil választói körrel rendelkező Zöldek leszereplése (Hessen mínusz 5, Bajorország mínusz 3), illetve a liberális FDP kiesése Münchenben. Hessenben az Olaf Scholz alkotta kormány alkotóelemei a szavazók mintegy harmadát tudták maguk mellé állítani, Bajorországban csak a választók negyedét. Mindez beigazolja azt, amit a kutatások és mérések már régóta kimutattak: a berlini kormány

elveszítette társadalmi többségét. Kiváltképp ez érvényes ez a liberális migrációs politikáért felelős Nancy Faeser szövetségi belügyminiszterre, aki a hesseni SPD csúcsjelöltjeként a párt valaha elért legrosszabb eredményét hozta tető alá. Faeser az egyik protagonistája a katasztrofális migrációs politikának, s az erősen liberalizált állampolgársági törvényt is ő jegyzi. Hesseni kampányában az SPD még ezt megtetőzve helyhatósági szinten választójogot adott volna minden Németországban hat hónapja tartózkodónak, azaz nem csak az EU-s polgároknak. Amikor ezek a tervek kiderültek nagy közfelháborodás mellett, azzal visszakozott a párt, hogy hat évre gondoltak, s csak szerkesztési hiba történt. De ez már mindegy is, hisz a mérések azt mutatják, hogy a szavazók 70%-a szigorúbb migrációs politikát szeretne. Azaz világosan elutasítják a kormányuk jelenlegi kurzusát, s az AfD-nek tulajdonítják ennek a súlyos problémának az esetleges kezelését.

Bauer Bence, a Magyar-Német Intézet igazgatójának mélyelemzését [itt](#) olvashatja.

2. Német reakciók a Hamász támadására

A Hamász terroristáinak Izrael elleni támadása a német politikát is váratlanul érte. A megdöbbenés kifejezése és az Izraellel történő német szolidaritásról szóló biztosítékok azonnal megjelentek a közbeszédben és a politikában. A szövetségi kormány rögtön válságüzemmódba kapcsol, ugyanakkor nem csak az ellenzék követel máris következményeket a német fejlesztési politikára nézve, hanem kormány szinten is felmerültek ezek a kérdések. Elsősorban a palesztinoknak nyújtott pénzügyi segélyek azonnali befagyasztása került ezen diskurzus középpontjába. Míg a Zöldek által vezetett Külügyi Hivatal (Auswärtiges Amt) meglepetését fejezte ki az ilyen követelésekkel kapcsolatban, addig Svenja Schulze (SPD) szövetségi fejlesztési miniszter elmondta, hogy elképzelhető a segélyezés ideiglenes megszüntetése.

Olaf Scholz (SPD) kancellár Németország nevében elítélte a Hamász támadásait és kiállt Izrael Állam mellett, hangsúlyozva, hogy Izrael biztonsága Németország államérdeke. Scholz továbbá telefonált Benjamin Netanjahu, izraeli miniszterelnökkel és biztosította őt, hogy a további eskaláció megfékezése céljából megbeszéléseket folytat Joe Biden amerikai elnökkel, Emmanuel Macron francia elnökkel és más politikusokkal is. Frank-Walter Steinmeier szövetségi elnök telefonon beszélt Isaac Herzog izraeli elnökkel és kiemelte, hogy Izraelnek meg kell védenie magát a brutális terrortal szemben.

Az Izraellel való kapcsolat fontosságát a német politika számára egy öt-párti közös nyilatkozat is mutatja. Az SPD (Saskia Esken és Lars Klingbeil), a CDU (Friedrich Merz), a CSU (Markus Söder), a Bündnis 90/Die Grünen (Ricarda Lang és Omid Nouripour) és az FDP (Christian Lindner) elnökei vasárnap délután közös nyilatkozatot adtak ki a támadásról, mélységesen elítélve azt. Egyúttal Németországban emelik a zsidó és izraeli intézmények körüli védelmi intézkedéseket, tekintettel a több német városban is megszervezett, palesztinokat támogató demonstrációra.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

3. A Német Egység Napja alkalmából tartott állami ünnepség

Hamburgban október 3-án több százezren ünnepelték a 33. Német Egység Napját egy nagyszabású kétnapos programsorozat keretében. A Horizontok megnyitása (*Horizonte öffnen*) mottó alatt megrendezett központi események fő attrakciója az Elbphilharmonie-ban tartott ünnepség volt, amelyen az összes állami tisztségviselő, tartományi miniszterelnökök, valamint mintegy 1300 meghívott vendég vett részt. A Szövetségi Alkotmánybíróság elnöke, Stephan Harbarth ünnepi beszédében hangsúlyozta, hogy a demokrácia hosszú távon csak akkor él, ha mindannyian párbeszédben maradunk egymással. A 75 évvel ezelőtt megfogalmazott Alaptörvény a szabadság és a demokrácia jelzőfénye. *„De még a legjobb alkotmány is csak annyira jó, amennyit az emberek kihoznak belőle”* – mondta a legfelsőbb német bíróság elnöke. Harbarth arra is felszólította az embereket, hogy maradjanak nyitottak a vitára. *„Ma sem vagyunk megosztott ország, de eltávolodtunk egymástól”* – állapította meg Harbarth, utalva a német társadalmon belüli *„klímaváltozásra”*.

Olaf Scholz (SPD) kancellár az ünnep alkalmából emlékeztetett a keletnémet polgárok demokratikus elkötelezettségére, amely lehetővé tette Németország békés egyesülését. A kancellár kiemelte továbbá, hogy 33 évvel ezelőtt a bizalom egyesítette Németországot, a bizalom, hogy a megosztottságot le lehet győzni. *„Az a fontos, hogy mindannyian itt ünneplünk, és hogy az egység és a szabadság határozza meg hazánkat”* – mondta Scholz.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

4. Zsugorodó német külkereskedelem

A gyenge világpiaci kereslet egyre inkább terheli a német gazdaságot, a német export forgalom már a második egymást követő hónapban csökkent a vártnál nagyobb mértékben. A kivitel augusztusban az azt megelőző hónaphoz képest, amikor is már 1,9%-kal csökkent az export, további 1,2%-kal 127,9 milliárd euróra csökkent a szakértők mindössze -0,4%-os várakozásával szemben. Ezzel egyidőben az import forgalom is csökkent, 0,4%-kal 111,4 milliárd euróra. Az uniós országokba irányuló export augusztusban júliushoz viszonyítva 1,5%-kal 69,6 milliárd euróra zsugorodott, míg a harmadik országokba történő kivitel 0,9%-kal 58,3 milliárd euróra csökkent. Az első számú célország továbbra is az Egyesült Amerikai Államok maradtak, és figyelemre méltó, hogy a Kínába irányuló export enyhén nőtt.

A német exportágazatban jelenleg rosszabb a hangulat, mint az elmúlt három évben bármikor. Az Exportvárakozások Barométere szeptemberben -11,3 pontra esett az augusztusi -6,5 pontról – közölte a müncheni ifo Intézet. Ennek egyik oka, hogy számos központi bank az infláció elleni küzdelemben erőteljesen megemelte az irányadó kamatlábakat, ami felhajtja a vállalatok finanszírozási költségeit és egyúttal csökkentik a német termékek iránti keresletet.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#).

5. Németország továbbra sem hajlandó Taurus rakétákat küldeni Ukrajnába

Olaf Scholz (SPD) kancellár továbbra sem engedélyezi Taurus rakéták szállítását Ukrajnába. Bár hivatalos döntés nincs az ügyben, kormányzati és SPD-s körökre hivatkozva az egész német médiát bejárta a hír. Mindazonáltal Scholz Granadában az EU informális csúcs margóján megerősítette, hogy Berlin az ukrán légvédelem megerősítéséről és a Patriot védelmi rakéták esetleges további németországi szállításáról tárgyal Kijevvel és hangsúlyozta, hogy az USA után Németország szállítja a legtöbb fegyvert Ukrajnába. Ezzel kapcsolatban a kancellár kiemelte továbbá, hogy az amerikai képviselőházban tapasztalható „zavarok” ellenére meg van győződve arról, hogy az USA továbbra is juttat el hadianyagot a megtámadott Ukrajnának.

A kancelláron hónapok óta nő a nyomás a Taurus rakéták szállítása miatt, amit nem csak Ukrajna hangoztat és kér időről időre, de a német kormányon és koalíción belül is újra és újra hangsúlyozzák annak fontosságát, hamis reményeket keltve Ukrajnában a Taurus-kérdésben való gyors döntésről szóló nyilatkozatokkal.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

6. Ellenzéki és kormányzati javaslatok a menekültkérdés kezelésére

Friedrich Merz, a CDU pártelnöke múlt heti éles kijelentését követően most új javaslattal állt elő az elutasított menedékkérők további németországi tartózkodásának megrövidítése céljából. Merz szerint ezért az elutasított menedékkérők egészségügyi ellátását a jelenleginél jóval később kellene kiterjeszteni. Az aktuális szabályozás értelmében az ország elhagyására kötelezett külföldiek, valamint a megtűrt státusszal rendelkező, már elutasított migránsok tartózkodásuk első 18 hónapjában csak korlátozottan jogosultak egészségügyi ellátásra; ez idő alatt nem terjed ki rájuk a kötelező egészségbiztosítás. Az úgynevezett várakozási idő után azonban az állami egészségügypénztárak biztosítják szinte ugyanazokat az ellátásokat biztosítják számukra, mint az egészségbiztosítással valóban rendelkező állampolgárok számára. A Redaktionsnetzwerk Deutschland (RND) című lapnak adott interjújában Merz rámutatott, hogy a 18 hónapot legalább három évre kellene meghosszabbítani. „*Nem szabad ösztönzést adni a maradásra, ha nincs joga valakinek a Németországban maradásra*” – érvelt a pártelnök majd hozzátette, hogy a „*jelenlegi üzenet a 300 000 elutasított menedékkérőnek az, hogy: csak elég sokáig kell maradnotok, és Németországban mindig jobb lesz nektek. Ezt kell korrigálnunk*”.

Jelenleg a Külföldiek Központi Nyilvántartása szerint 2022 végén mintegy 304.000 embernek kellett volna elhagynia az országot, akik közül mintegy 248.000 megtűrt státusszal rendelkeznek. Utóbbi kategóriába olyan személyek tartoznak, akiknek el kell hagyniuk az országot, de bizonyos okok miatt nem toloncolhatók ki. Ennek oka lehet, hogy nincsenek személyazonosító okmányaik, betegek vagy kiskorú gyermekük van, aki tartózkodási engedéllyel rendelkezik. Ezzel majdnem egyidőben és annak köszönhetően, hogy az elmúlt időszakban egyre hangosabbá – és gyakoribbá – váltak a menekülteknek biztosított pénzügyi és szociális ösztönzők korlátozására irányuló felhívások, a szövetségi pénzügyminiszter, Christian Lindner (FDP) múlt héten bejelentette, hogy megvizsgáltatja, miként lehetne megakadályozni, hogy a menedékkérők az államtól kapott jutataikat hazájukba utalják. Németországnak „*csökkentenie kell jóléti államunk vonzerejét*” – mondta Lindner.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

7. Az MCC és a Magyar-Német Intézet hírei

Aktualitások

A tudomány szabadsága – a sajtószabadsággal és a véleménynyilvánítás szabadságával együtt – a német Alaptörvény 5. cikkében, az Európai Unió Alapjogi Chartájában és az ENSZ Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmányában is szerepel. Ennek ellenére napjainkban a tudományos szabadság határai mégis gyakran vita tárgyát képezik. Hol vannak tehát a tudomány szabadságának határai és ki határozza meg azokat? Miért van erről egyre több vita Németországban annak ellenére, hogy az Alaptörvény is rögzíti azt? Ezen kérdéseket világitotta meg német perspektívából Dr. Sandra Kostner, a Schwäbisch Gmünd-i Egyetem Interkulturalitás és integráció mesterképzésének ügyvezetője, a Tudományos Szabadságért Hálózat kezdeményezője és elnöke az MCC Podcast legújabb részében.

A podcast meghallgatásához kattintson az [MCC Youtube-csatornájára](#).

A Nyugat a saját kettős mércéje miatt vall kudarcot a jelenlegi válságokkal szemben? Mennyire egységes az állítólagos egység, ha a nemzeti érdekekről van szó? Ezekre a kérdésekre válaszolt Prof. Dr. Susanne Schröter, etnológus, iszlámkutató és a frankfurti Globális Iszlám Kutatóközpont (FFGI) igazgatója, a frankfurti Goethe Egyetem tanára, a Republik21 - R21 polgári politikai thinktank egyik alapítótagja, valamint Intézetünk volt előadója.

A podcast meghallgatásához kattintson az [MCC Youtube-csatornájára](#).

Boris Palmer, Tübingen egyetemi városának főpolgármestere Németország egyik legismertebb és legsikeresebb, de egyben legvitatottabb polgármestere. Ebben az MCC Podcast adásban nem csak Palmer magyarországi tartózkodásáról szerzett benyomásairól tudhatnak meg többet, hanem Palmer önkormányzati politikájának részleteiről és az aktuális németországi politikai fejleményekről alkotott véleményéről is hallhatnak.

A podcast meghallgatásához kattintson az [MCC Youtube-csatornájára](#).

Cikk- és interjúajánló

Bauer Bence, Intézetünk igazgatója a németországi kannabisz-legalizációról szóló panelbeszélgetésen vett részt és beszélt a törvénytervezet politikai háttéréről és hatásairól.

A rendezvényről szóló cikk elolvasásához kattintson az [Infostart honlapjára](#).

Németország visszacsúszik a második sorba? – erről kérdezték Intézetünk igazgatóját, Bauer Bencét a FixTv Enigma c. műsorában.

A teljes interjú megtekintéséhez kattintson a [FixTv Youtube-csatornájára](#).

Számos olyan példa van, hogy az ide érkező németek a közösség aktív tagjaivá váltak. Például a Dunántúl egyes régióiban, beleértve a Balaton környékét, igazi német ajkú infrastruktúra alakult ki, vannak már német mesterek és szolgáltatók is” – nyilatkozta Intézetünk igazgatója, Bauer Bence.

A teljes cikk elolvasásához kattintson a Frisss.hu honlapjára.

Impresszum: Magyar Német Intézet az Európai Együttműködésért - Mathias Corvinus Collegium

Igazgató: Dr. Bauer Bence LL.M.

Felelős munkatársak: Fonay Tamás Álmos, Dobrowiecki Péter

Székhely: 1113 Budapest, Tas vezér utca 3-7.

Postacím: 1518 Budapest, Pf. 155

Web: www.magyarnemetintezet.hu

E-mail: mni@mcc.hua